

➔ Energie vanuit een ander perspectief

Sven Ringelberg

Gemeente Rotterdam

“Waarmee vervang ik deze
CV ketel en het liefst zo snel
mogelijk”

Technisch en financieel

Gemeente Rotterdam

Regiehouder

Eindgebruikers aardgasvrij

Inhoud

1. Uitdaging en aanpak aardgasvrij
2. Integrale blik: gevolgen van een nieuwe (lokale) warmtebron
3. Belang van de eindgebruiker
4. Creativiteit en omdenken

Transitiepaden

Wat is de eindstip?

2019

35+ jaar
Matig geïsoleerd
Aardgas
Geen opwekking

2019 - 2050

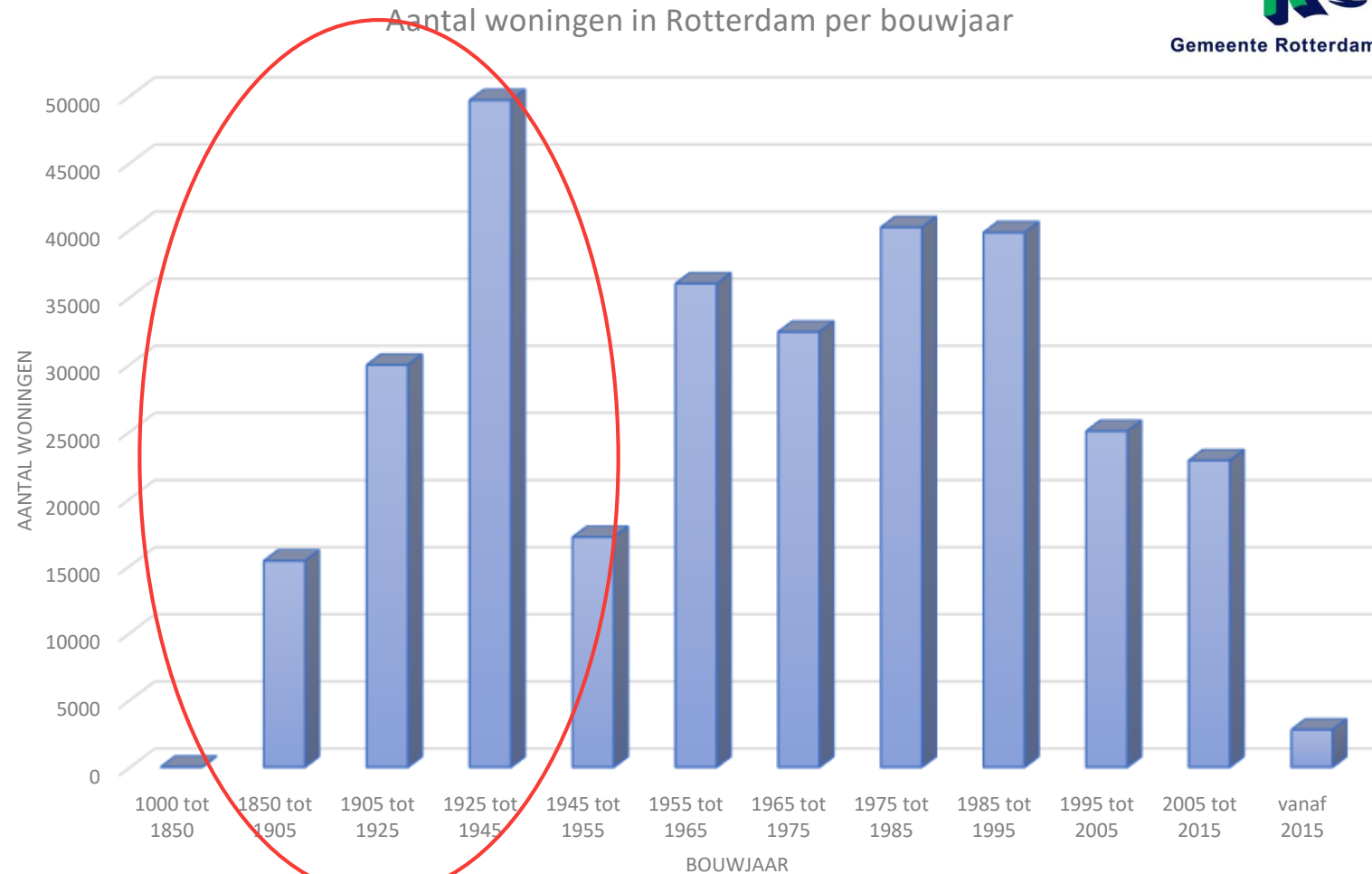
Minimale kwaliteit
bestaande bouw
Proeftuinen aardgasvrij
Aanpak vóór 2021

2050

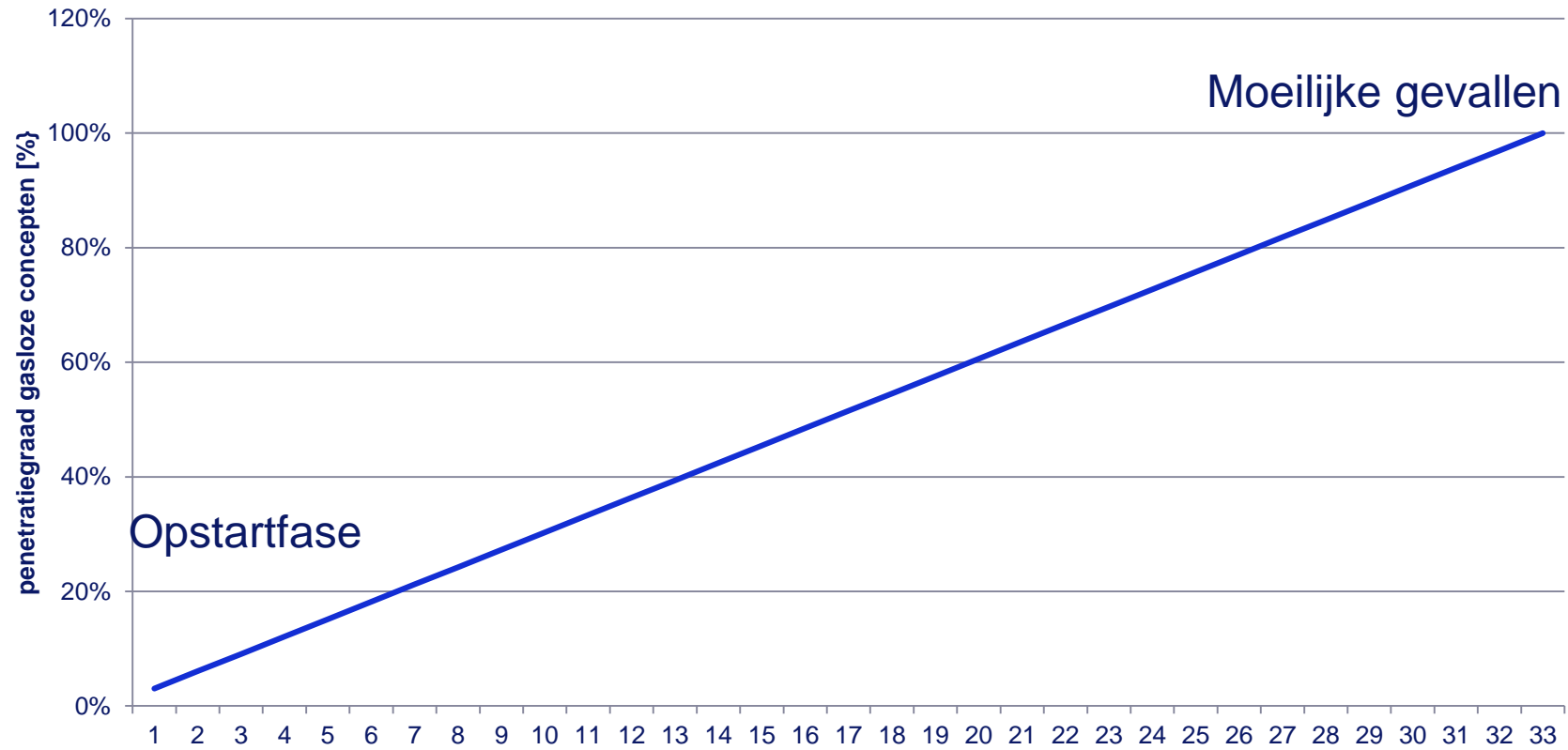
65+ jaar
Goed geïsoleerd
Aardgasvrij
Wekt energie op

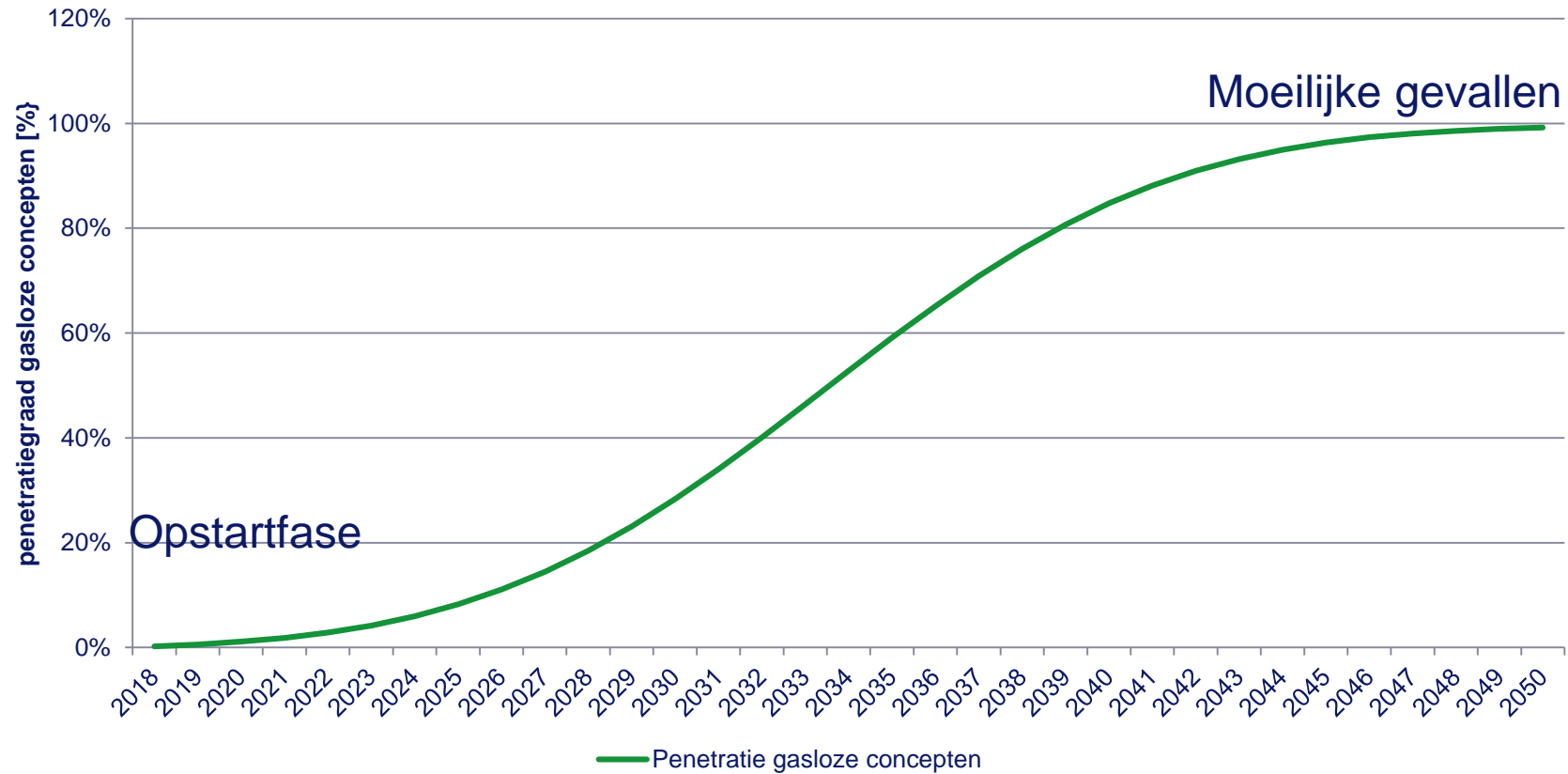
Woningen in Rotterdam

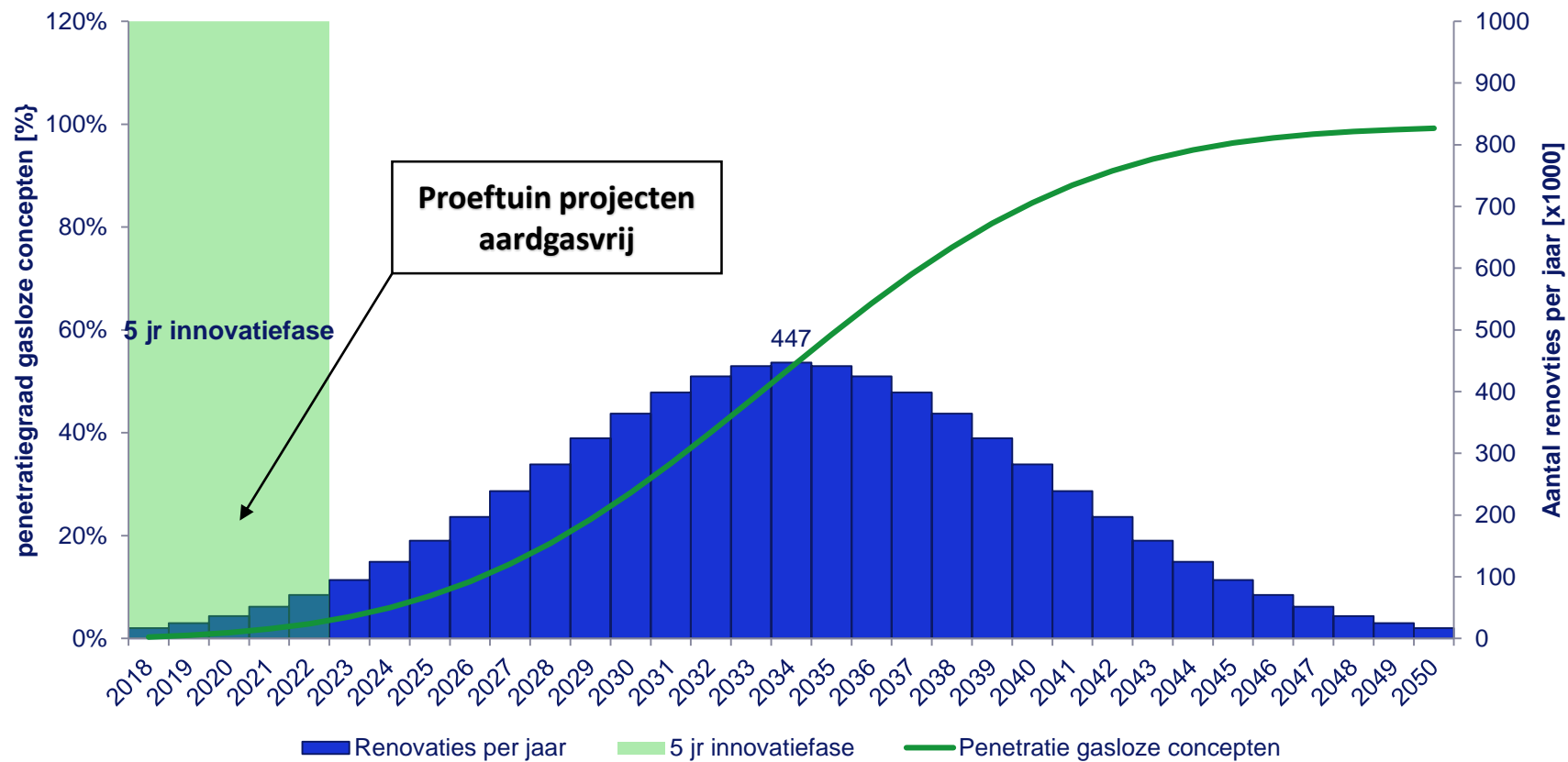
Tijdsplanning aardgasvrij 2050 (Bron: ECN)

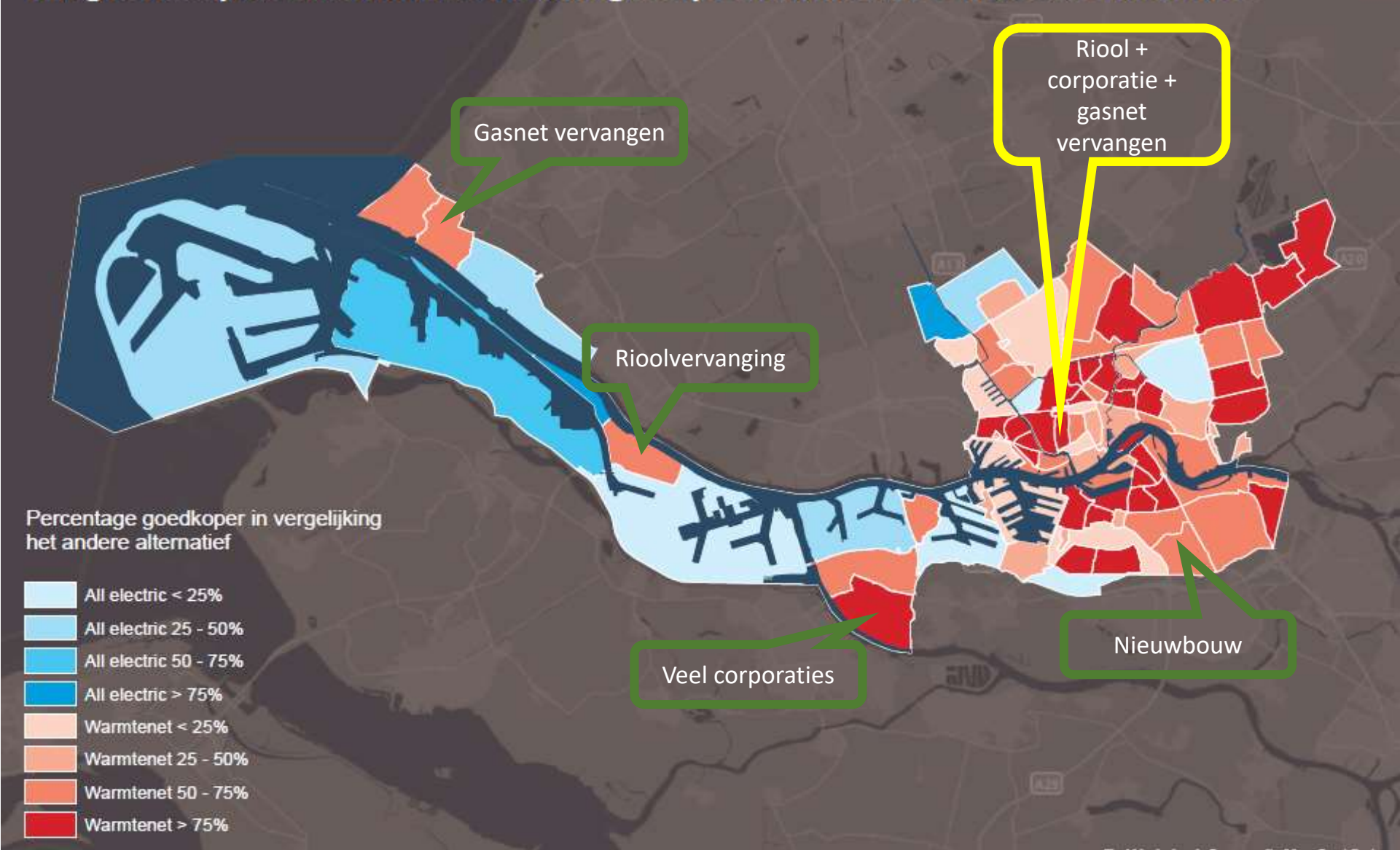
Tijdsplanning aardgasvrij 2050 (Bron: ECN)

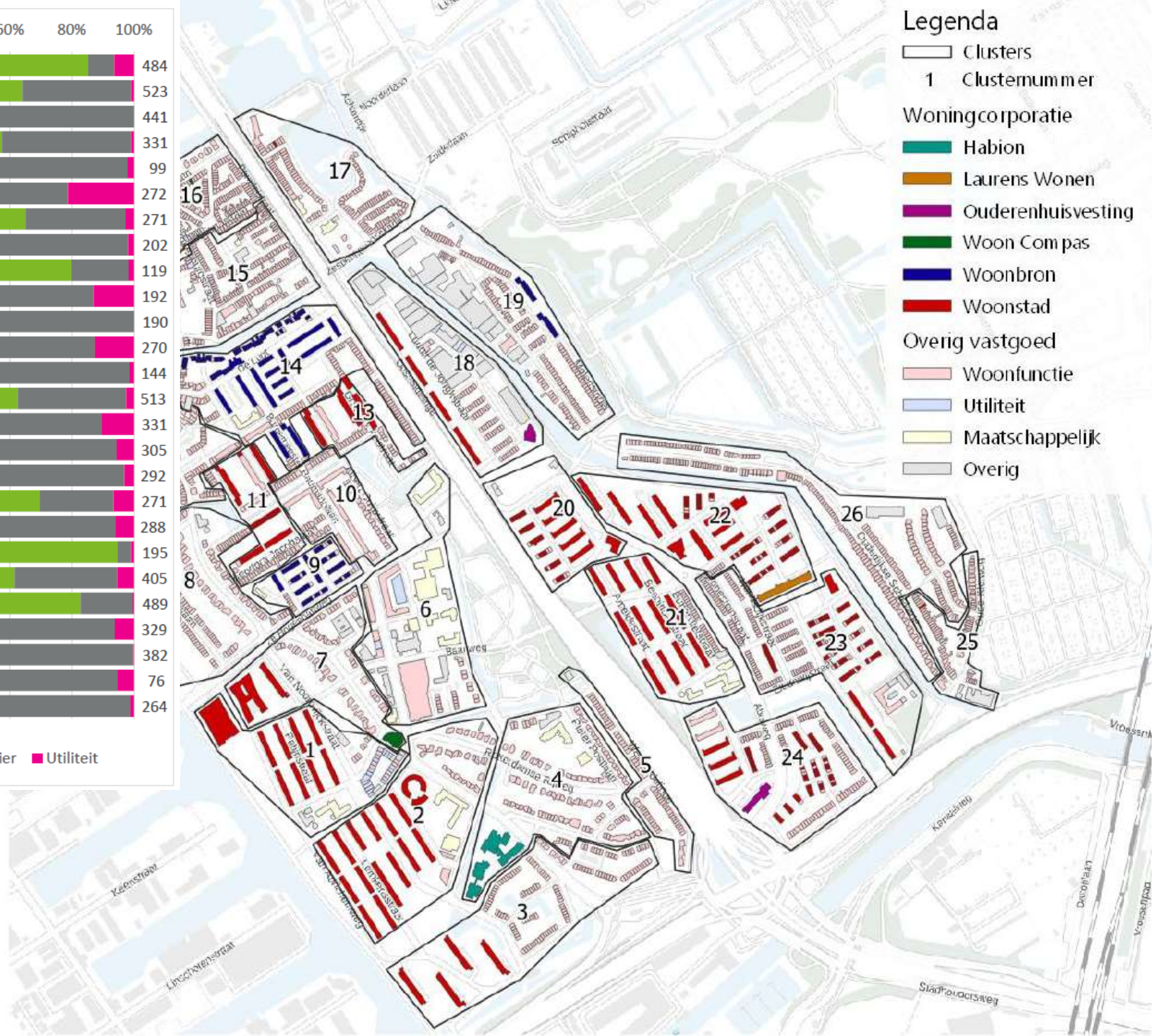
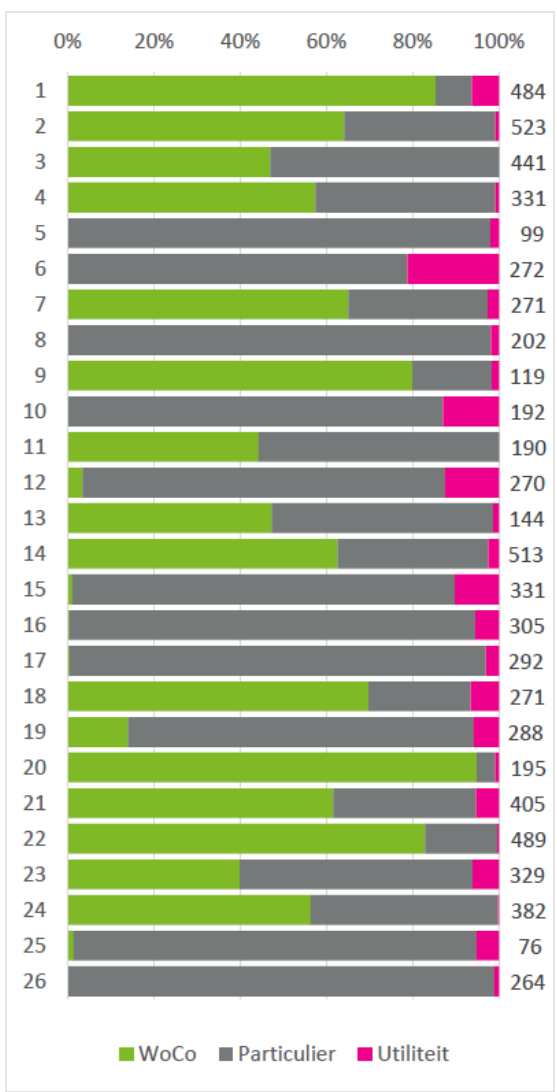

Tijdsplanning aardgasvrij 2050 (Bron: ECN)

Het goedkoopste alternatief voor aardgas op buurtniveau voor bestaande bouw

- ### Legenda
- Clusters
 - 1 Clusternummer
- ### Woningcorporatie
- Habion
 - Laurens Wonen
 - Ouderenhuisvesting
 - Woon Compas
 - Woonbron
 - Woonstad
- ### Overig vastgoed
- Woonfunctie
 - Utiliteit
 - Maatschappelijk
 - Overig

Belangen bij aardgasvrij

Laagste
maatschappelijke
kosten

Geen krenten uit de
pap

Moet passen binnen
plannen

Rekening mag niet
bij huurder komen

Business case

Geen garantie vraag

Samenhang isolatie en aardgasvrij

Einddoel: een CO₂-vrije woning

Afwegingen
Kosten
Ruimtevrage
Type warmtebron
Draagvlak

Vraag beperken door betere
isolatie

Opwek van duurzame
energie

Warmtebron en temperatuur

Collectieve oplossing

Warmtelevering: HT

Afleverzet in
meterkast

Warmtelevering: MT

Secundaire
opwekker
warmtapwater

Individuele oplossing

Warmtelevering: LT

Bodem WP

IR-panelen

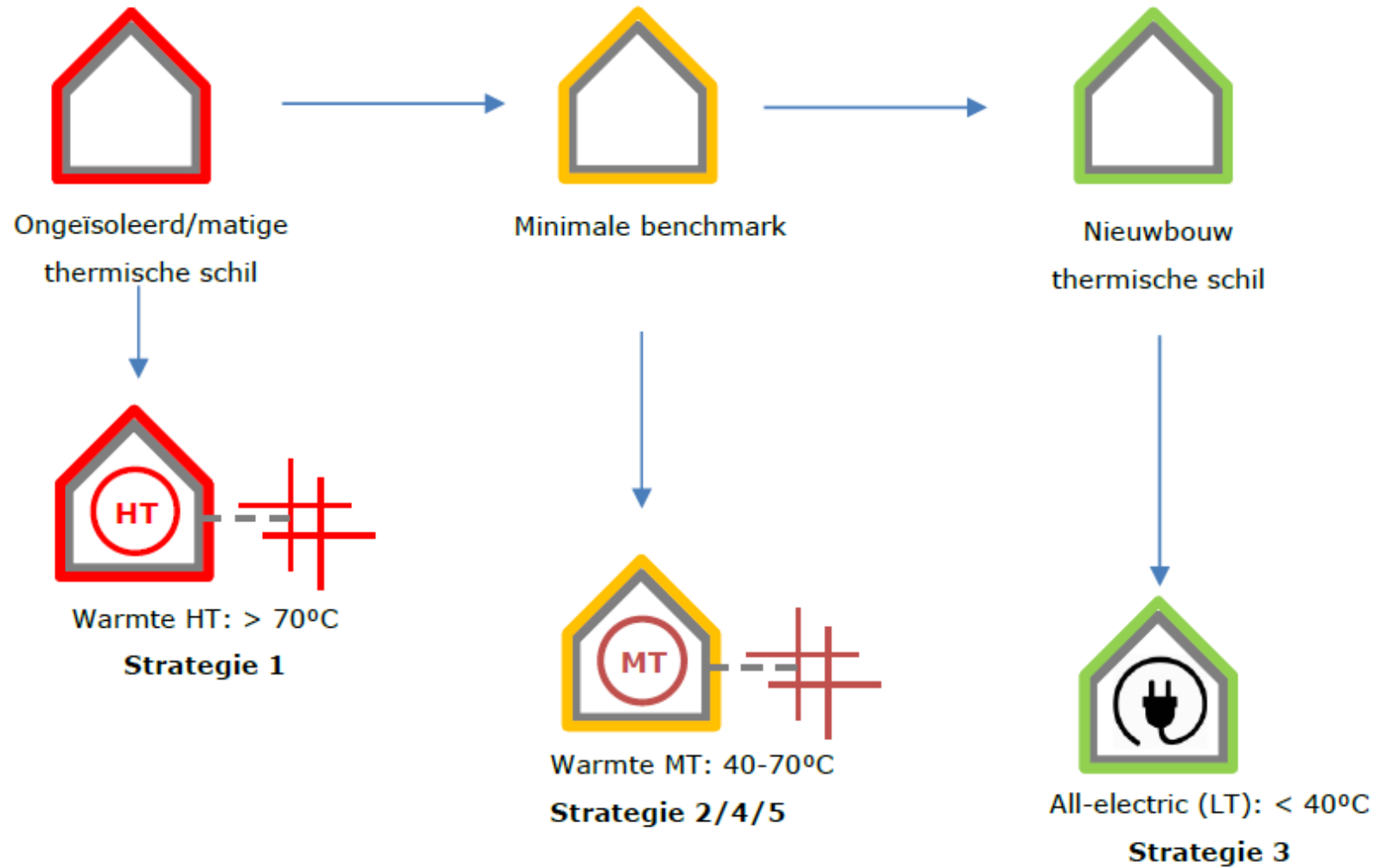

lucht WP

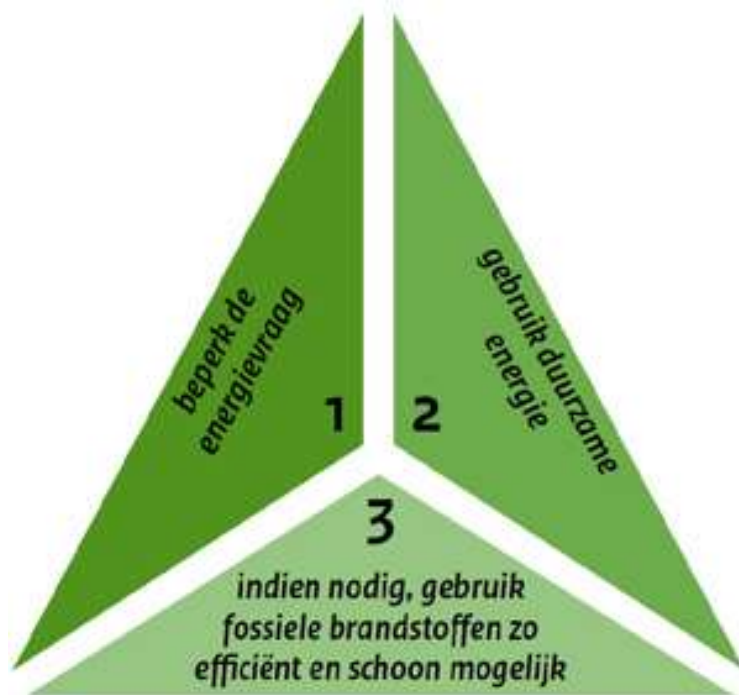

elec. radiatoren

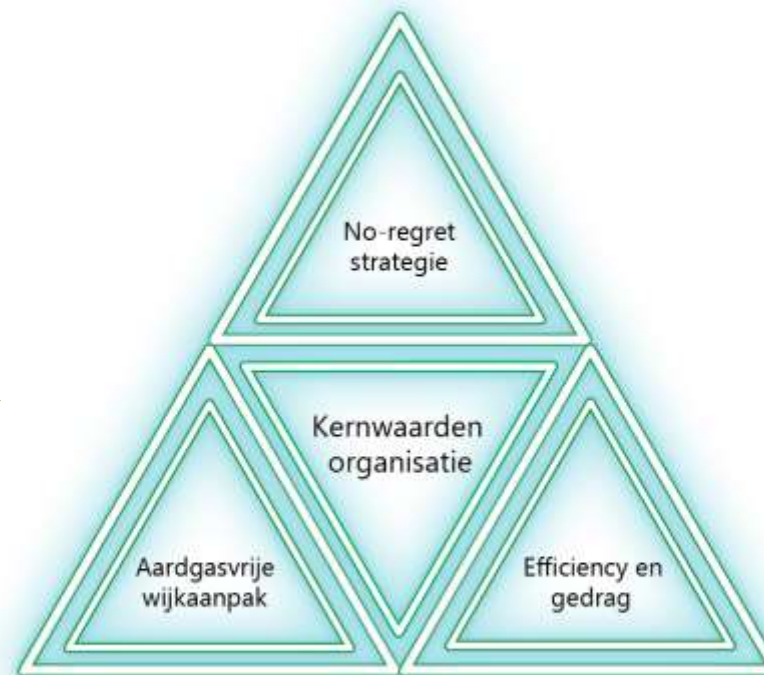
Strategie en samenhang

Integraliteit én pragmatiek zijn noodzakelijk

Trias Energetica

TRIAS PRAGMATICA

Integraliteit én pragmatiek zijn noodzakelijk

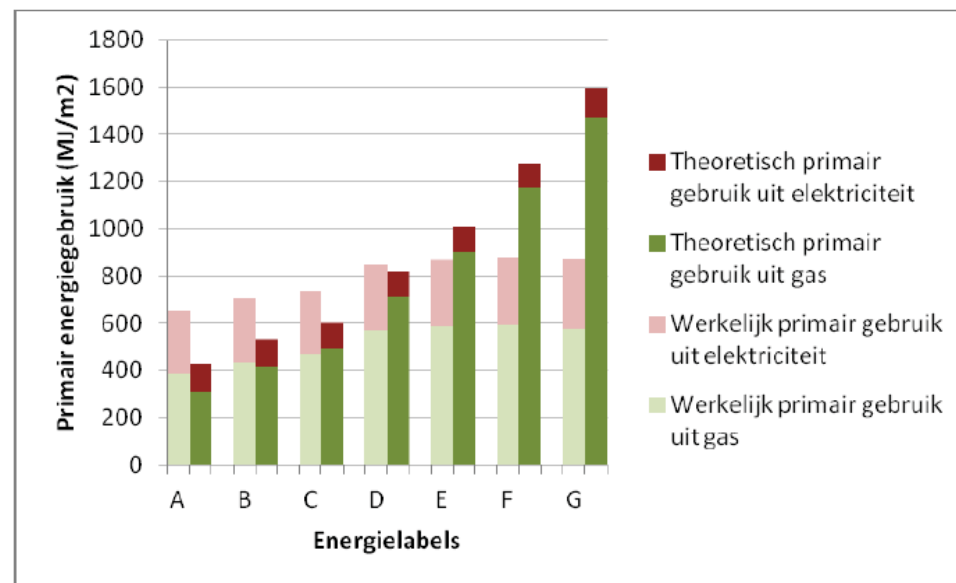
TRIAS PRAGMATICA

Belang van de eindgebruiker

CBS: Rotterdamse huishoudens zijn het minst vermogend

Rotterdamse huishoudens zijn het minst vermogend van heel Nederland. Rotterdammers hebben het in 2016 gemiddeld met 1.900 euro per huishouden moeten stellen, dat blijkt uit onderzoek van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Nibud: Huiseigenaren wachten met verduurzamen op overheid

Geplaatst op 16 mei 2019

43 procent van de Nederlandse huiseigenaren is niet van plan om binnen nu en vijf jaar de woning te verduurzamen. Belangrijkste reden hiervoor is dat zij niet weten welke financiële regelingen zij vanuit de overheid kunnen verwachten. Daarnaast denken huiseigenaren dat het verduurzamen van huizen in de toekomst goedkoper wordt. Dat blijkt uit onderzoek van het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (Nibud). Door te wachten met verduurzaming, hebben eigenaren nu mogelijk onnodig hoge energierekeningen en lopen zij het risico dat hun huis minder waard wordt.

Creativiteit en omdenken

AARDGAS, belofte voor de huisvrouw

Verwarming met aardgas

- **LAGE AANSCHAFKOSTEN**
- **GEEN KOLENBERGPLAATSSEN**
- **„ECHTE” SCHOORSTEEN OVERBODIG**

DE TELEGRAAF
ZATERDAG 31 AUGUSTUS 1963

Hermansen: "Pas bij de derde locatie verdween de weerstand. Iedereen voelde zich toen gehoord." **Er klonk pas echt gejuich toen bewoners mede-eigenaar werden,** zegt Hermansen. De turbines kwamen volledig in handen van eilanders die een aandeel wilden kopen. **Ze profiteren van de winst.** De burgemeester van Samsø, de Nederlander Marcel Meijer die met een Deense is getrouwd, viel met zijn neus in de boter. Met zijn ambt kreeg hij de titel van 's werelds 'groenste gemeente' cadeau.

- Kijk voor het verslag en alle presentaties van het afvalwaterketensymposium 2019 op www.stowa.nl.

